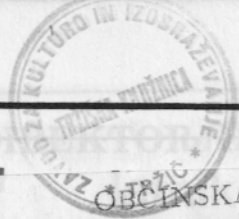

POŠTINA PLACANA V GOTOVINI
PRI POŠTI 64290 TRŽIČ

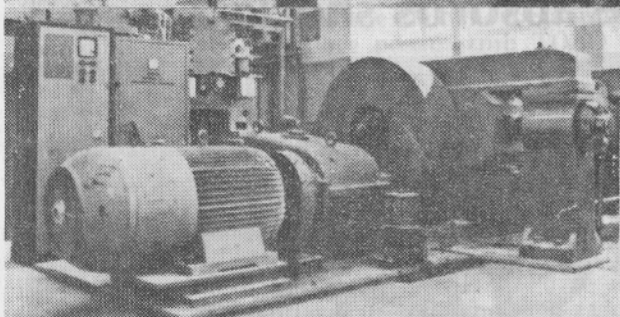
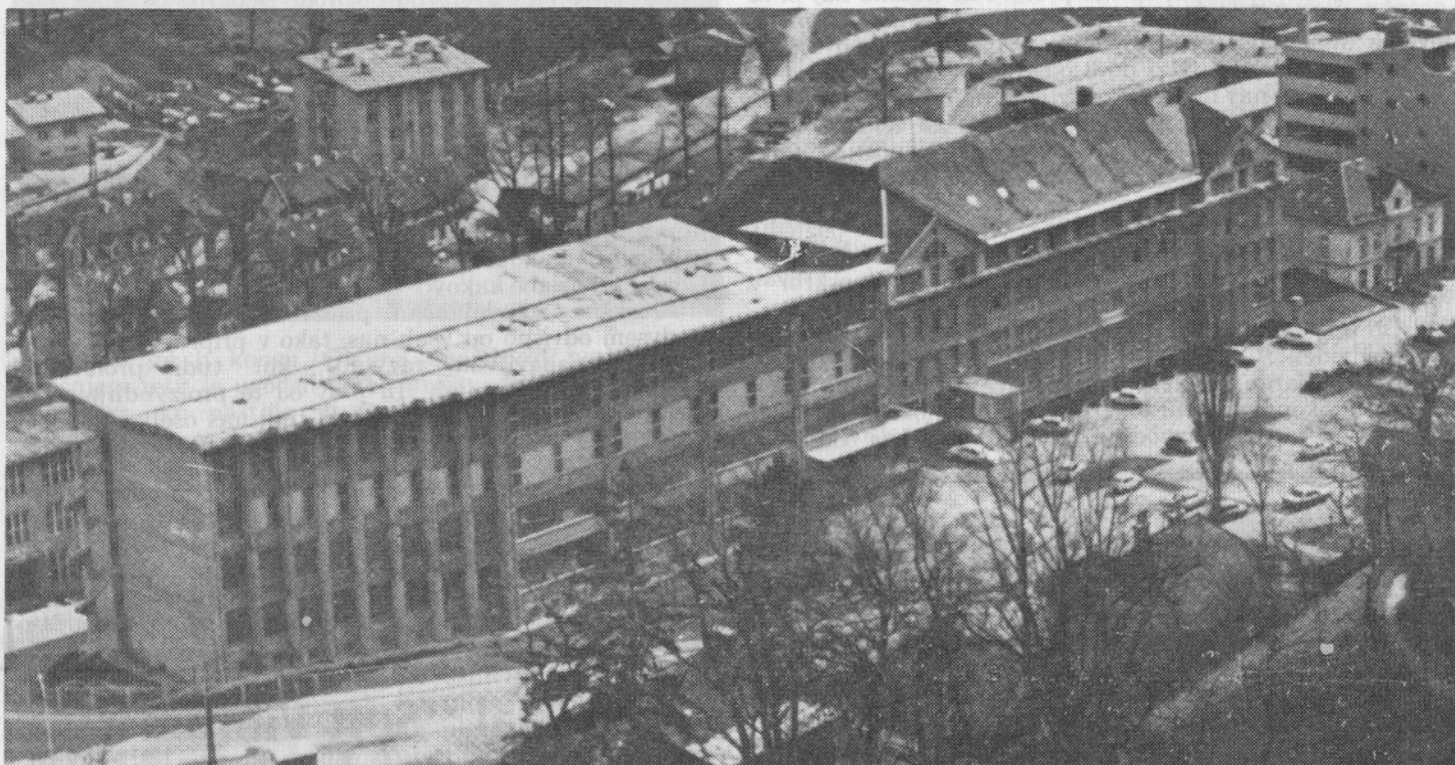

čevljar

OBČINSKA KNJIŽNICA
64290 TRŽIČ

12

glasilo delovne organizacije tovarne obutve *Peke* tržič

Peke

KAKŠNA BO PROIZVODNJA V PRIHODNJEM LETU?

Obseg in kakovost proizvodnje sta v teh negotovih časih prav gotovo tista fizična kazalca, ki skupaj z vložnim delom merjenim v času in izostanki, največ povedo o naši uspešnosti, še posebno, če jih primerjamo s preteklimi obdobji in sorodnimi proizvajalci.

V Sloveniji po osnutku resolucije predvidevamo skoraj ničelno rast družbenega proizvoda (realno naj bi se povečal za 0,2%). Tudi v naši panogi usnjarsko predelovalne industrije se ne predvideva bistvenega povečanja proizvodnje, mogoče od 1 do 3 odstotke. Temu zgornjemu odstotku (3%) naj bi se po srednjeročnem planu približali tudi v naši delovni organizaciji, oziroma ga celo za nekaj desetink odstotka presegli ob enaki zaposlenosti, vendar to praktično ne bo mogoče zaradi dveh temeljnih razlogov:

- ker se ne moderniziramo v tehnološkem pogledu, zaradi skoraj popolne zapore uvoza opreme in
- ker pričakujemo velike probleme pri oskrbi z reprodukcijskimi materiali.

Ob upoštevanju teh dejstev smo v planu za prihodnje leto predvideli:

- povečanje proizvodnje gotove obutve za 1,5% (vključno s kooperantom Partizan iz Poznanovca).
- povečanje proizvodnje zgornjih delov za 5 do 8%.

– zmanjšanje proizvodnje poliuretanskih sestavnih delov obutve za 4%.

– povečanje proizvodnje plastičnih in termoplastičnih artiklov za 5 do 15%.

– proizvodnja gumijastih podplatov naj bi ostala na letošnji ravni,

– povečanje proizvodnje orodij za okrog 10%.

Vso to različno proizvodnjo je težko dati na skupni imenovalac. Lahko ocenimo, da gre dejansko za okrog 4% predviden fizičen obseg proizvodnje ob 2% povečani zaposlenosti (brez Budučnosti in kooperantov).

Posebna pozornost bo veljala kakovosti proizvodnje, saj je nujno, da jo že izboljšamo, če želimo biti konkurenčni na svetovnem trgu. Planirani odstotki ne bodo sicer bistveno spremenjeni od letošnjih, vendar pa bi morali biti rezultati, posebno v tistih delovnih enotah in proizvodnjah, ko so v letošnjem letu nosile zastavo pri ustvarjanju slabe kakovosti.

Kakšna bo dejanska proizvodnja v letu 1982 bo predvsem odvisno od vseh nas, tako v pripravi proizvodnje (prodaji, nabavi in razvoju), kot tudi proizvodnih temeljnih organizacijah. In prav od te proizvodnje soočene na trgu s cenami, bo odvisen tudi naš osebni dohodek.

Božidar Meglič

PEKO PROIZVAJA ROCKPORT OBUTEV

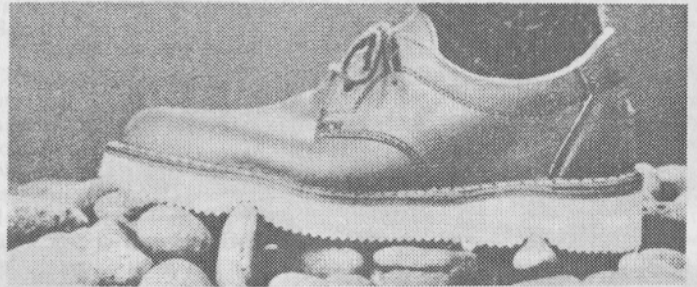
Pred vami je eden izmed oglasov s katerim ameriška firma Rockport propagira RocSport obutev. Prvi pari te obutve so že prišli s trakov naše TOZD Budučnost ter jih bomo proizvedli ter poslali v Ameriko do marca prihodnjega leta skoraj 50.000 parov. S tem pa sodelovanje s to firmo ni končano saj smo začrtali že dolgoročno sodelovanje ter ga konkretizirali za prihodnje leto. Če bomo kupca zadovoljili v vseh pogledih solidnega dobavitelja bo kupec naročila tega tipa obutve za prihodnje leto potrojil.

Kakor ste ugotovili smo začeli izvažati tudi na ameriško tržišče za katerega pa vsi vemo, da je eno najbolj zahtevnih. Da je trg zahteven lahko razberemo iz oglasa,

Running shoe technology

A special "Soft Vibram®" sole absorbs shocks.

Our RocSports feature a shock-absorbing sole that makes them extremely lightweight...the average RocSport weighs only 12 ozs.

kakršnega pri nas ni moč zaslediti, saj prodajalec propagira obutev z argumenti katerih nismo vajeni.

RocSport čevljar vam nudi neverjetno udobnost pri hoji zaradi posebno mehkega Vibram podplata, ortopedskega vložka, katerega ne boste pozabili, čeprav boste samo enkrat obuli naš čevljar. Poizkusite naše čevlje danes in odkrili boste, kaj je »vrednota« dobrih čevljev.

Samo ta kratek povzetek oglasa nam pove, da na videz enostaven čevljar sploh ni lahek proizvodni artikel.

V sodelovanju s firmo Rockport nam je dana dodatna možnost izvoza na konvertibilni trg, za katerega pa vsi vemo, da nam je neobhodno potreben.

Tomazin Marko

NOVOLETNI RAZGOVOR Z DIREKTORJEM FRANCEM GRAŠIČEM

POGUMNO V PRIHODNOST

Leto gre h koncu. Glavna značilnost poslovanja v letošnjem letu je ugoden potek proizvodnje vse do sredine novembra, ko nastala situacija ogroža nadaljnje izpolnjevanje planov. Pri kvaliteti proizvodov je storjen korak naprej, vendar z doseženim še nismo zadovoljni. Ta naloga obstoja tudi v naprej. Ob razmeroma ugodnem skupnem obsegu prodaje je bilo največ težav z izpolnitvijo plana izvoza na konvertibilno področje. Šele v drugem polletju se ta obseg spet vrača ter tako daje dobro osnovo za start v letu 1982, v kolikor nam razmere na področju oskrbe ne bodo onemogočale izpolnitev sprejetih naročil.

V poslovanju v letu pred nami bo predvsem izvršitev vseh nalog, katerih nismo uspeli uresničiti v celoti letos in pa seveda novih, opredeljenih v letnem poslovnem sporazumu ter izhajajočih iz sprejetih planov za srednjeročno obdobje 1981–85. To je naš skupni cilj in obveza vsakega posameznika ter tako celotne delovne organizacije. Najpomembnejši cilji in naloge posameznih TOZD in DSSS so v letu 1982 naslednji:

– povečanje izvoza na konvertibilno področje je prva naloga, kateri morajo biti podrejene vse druge. Cilj na tem področju je 40 % delež količinske proizvodnje prodati na ta tržišča. Na podlagi dosedanjega investiranja v nove izvozne prodajne poti bomo izvozili največji del preko mešanega podjetja AFIS; trajneje poslovali s firmo ROCKPORT in skupno s slovensko čevljarstvo industrijo iskali najugodnejšo pot izvoza v ZDA. Po že ustaljenih in novih poteh bomo izvažali sestavne dele za obutev in tudi orodja. Za doseg tega cilja je med drugim potrebno zagotoviti in usposobiti kadre ter po potrebi povečati število izvajalcev najodgovornejših nalog na področju izvoza.

– V sedanjih razmerah in pogojih poslovanja v prihodnjem letu bo pravočasno in kvalitetno oskrbovanje proizvodnje z repromateriali ena najzahtevnejših nalog. Po potrebi bo potrebno povečati število izvajalcev teh nalog oziroma z drugačno delitvijo nalog, pristojnosti in odgovornosti zagotoviti v težavnejših pogojih oskrbljenosti proizvodnje. Še posebej bo potrebno z vsemi večjimi dobavitelji skleniti samoupravni sporazum o medsebojnih odnosih ter pogojih poslovanja. Za trajnejšo zagotovitev repromateriala bomo združevali sredstva.

– ob izpolnjevanju proizvodnih planov je nadaljnje izboljšanje kvalitete izdelkov skupna naloga vseh, ki skrbijo za pripravo proizvodnje v najširšem smislu in tistih, ki izvršujejo operacije v tehnološkem procesu. Stopnja rasti produktivnosti dela bo 2 %.

– Ob povečanem izvozu bo manjša prodaja obutve na domačem trgu. Za sezono jesen–zima se postopno zmanjša obseg prodaje obutve na debelo, da bo tako zagotovljena oskrba naših prodajaln.

– Gospodarnejše ravnanje pri porabi materiala in povzročanju stroškov je stalna oziroma vsakodnevna naloga vsakega zaposlenega. Merila za doseganje dohodka in delitev osebnih dohodkov morajo biti tako naravnana, da še posebej stimulirajo znižanje stroškov.

– Več poudarka kot dosedaj moramo dati izobraževanju na vseh nivojih, še posebej strokovnemu usposabljanju. Posebej morajo strokovne službe izdelati programe, predvsem pa moramo zagotoviti potrebne strokovne delavce za izvršitev nalog, vezanih na projekt ALŽIR.

– Investicijska dejavnost se bo odvijala v skladu s srednjeročnim planom. V letu 1982 bo sprejeta odločitev o projektu »LOKA«, tako glede obsega kot dinamike, na podlagi izdelanega elaborata. Za najnunjše uvozno opremo in stroje se takoj dajo zahtevki z vso potrebno obrazložitvijo, predvsem z upoštevanjem povečanja izvoza.

– Na področju družbenega standarda, bo imelo še naprej prednost reševanje stanovanjskih problemov delavcev. Že v začetku leta bodo zagotovljeni pogoji za delovanje zobozdravstvene ambulante, v vseh pogledih bomo podpirali kulturno in športno rekreacijsko dejavnost zaposlenih.

Prvošolci tržiških osnovnih šol so na dan pred praznikom republike obiskali našo tovarno. Ta dan so bili sprejeti med pionirje. Da bi jim dogodek ostal bolj v spominu, smo jim pokazali kje delajo njihovi starši, v menzi pa so jim ponudili sladko zakusko.

TAKI SMO

Peko, dne ... novembra 1981 ob 13.52 uri. Datum ni potreben, ker je lahko to katerikoli delovni dan v tednu.

USPOSABLJANJE ZA DEMOKRATIČNE SAMOUPRAVNE ODNOSI

Povsod tam, kjer živi in dela večje ali manjše število ljudi (bodisi v družini, šoli, krajevni skupnosti ali delovni organizaciji) se srečujemo s problematiko medčloveških odnosov. Navzven se v delovni organizaciji oziroma TOZD ta problematika izraža v različnih pojavih (od bolniških izostankov, invalidskih upokožitev do raznih oblik zasvojenosti in slabe kvalitete), ki vsi negativno vplivajo na izpolnjevanje planskih nalog. O pomenu medčloveških odnosov in o povezanosti družbenih odnosov z materialno proizvodnjo so govorili že klasiki marksizma. V naši samoupravni socialistični družbi, kjer nam mora biti doseči srečo posameznika glavni cilj, pa so ti odnosi še toliko bolj pomembni. V našem samoupravljanju si želimo tople in prijateljske odnose med ljudmi na vseh nivojih. Samoupravni odnosi med ljudmi bi morali biti namreč najbolj popolna, najbolj človeška in najbolj demokratična oblika medosebnih odnosov. Težko bi rekli, da smo v naših sredinah že dosegli take odnose. Prav tako ne smemo pričakovati, da jih bomo ustvarili brez truda, kajti prav vsi se moramo samoupravnega vedenja šele učiti.

Tega se zavedamo tudi v naši DO. Zato smo v kadrovskem oddelku pripravili načrt usposabljanja za samoupravno vedenje, za samoupravne humane, demokratične odnose med ljudmi. K realizaciji tega načrta smo pristopili v letošnjem letu. V prvi fazi so potekala predavanja in grupne diskusije o različnih vidikih samoupravnih odnosov med ljudmi za vodstvo delovne organizacije. Seminar je vodil prim. dr. Pavao Brajša iz medicinskega centra v Varaždinu, priznani strokovnjak, ki je področje samoupravnih odnosov med ljudmi že znanstveno proučeval in sodeloval tudi pri uveljavljanju le-tega v praksi.

Tov. Brajša, pripravili in realizirali ste program usposabljanja. Kakšne so vaše ugotovitve po zaključenem seminarju?

Vodenje ni samo proizvodni proces, niti administrativni ali samo izdajanje nalog niti ni to samo organiziranje proizvodnje. Zelo važen element vodenja se po mojem mišljenju sestoji iz kvalitetnega odnosa in komunikacije med vodjo in delavcem. Prav učenje tega je glavni cilj seminarja za vodstvene delavce. To postaja čedalje bolj važno, če imamo pred očmi osnovne karakteristike naše humane socialistične družbe, v kateri igra pomembno vlogo človek in odnos do človeka. Mnogi vodje so dobri tehniki, dobri organizatorji, a so slabi govorniki, nesposobni komunikatorji, pa morda zato nehoti zlorabljajo svoje položaje. O vsem tem in podobnem smo govorili na seminarju v obliki predavanj, v diskusijah in razgovorih o skupnih analizah nekaterih praktičnih primerov, to se pravi pri obravnavi konkretnih konfliktnih situacij.

Na žalost je malo delovnih organizacij, ki na tak dopolnilni način poskušajo dodatno usposabljati vodstvene delavce. Imamo dobro vpeljane tečaje in kompletne šole za vodje in organizatorje dela. V njih bolj prevladuje teoretično obveščanje v smislu izobraževanja, ne pa toliko učenje drugačnega obnašanja in sprememb stališč. Po mojem ni dovolj vodstvenega delavca samo izobraziti, ampak ga je potrebno tudi vzgajati. Tak seminar ima prav ta namen, sicer pa vprašajte slušatelje ali smo uspeli ali nismo.

Do sedaj smo obdelali pet »vikend« seminarjev za vodje TOZD, za naprej pa je v planu nadaljevanje podobnih seminarjev za mojstre-predelavce. Prav tako imamo v planu nadaljevanje začetega dela z vodji v dveh do treh »vikend« seminarjih letno. Na teh dodatnih srečanjih bi v prvi vrsti razpravljali o konkretnih situacijah iz prakse in na njihovi osnovi utrjevali in širili snov podano na minulih seminarjih.

Opisani seminarji z vodji TOZD in mojstri ter predelavci so samo en del širšega projekta izobraževanja v Peku, katerim skupni cilj je na praktičen način usposobiti vodje za kvalitetnejše medsebojne odnose znotraj delovne organizacije. Vse je namreč treba proučevati v okviru razmišljanja, da ni edini cilj delovne organizacije samo dober kvaliteten čevljar, ampak tudi dober delavec in vodja. Smatram, da se ne more priti, vsaj ne v kratkem razdobju, do kvalitetne proizvodnje brez skrbi za človeka, ki v tej proizvodnji dela, pa najsi bo to delavec ali vodja.

Poudariti moram, da sem s shemo programa kot zunanji sodelavec sodeloval v več delovnih organizacijah, toda nikjer nisem našel na pripravljenost vodstva, da bi v takem programu tako sodelovali.

Ne bi bilo prav, da ne bi slišali mnenja tudi s strani slušateljev. Za razgovor smo prosili IVANA ZAPLOTNIKA, vodjo TOZD Orodjarna:

Vzporedno s hitrim razvojem naše družbene ureditve so se menjali tudi medsebojni odnosi na vseh področjih in nivojih človekovega udejstvovanja. Pozitivno je, da smo priznali, da v posameznih sredinah še vladajo odnosi, ki ne sodijo v današnji čas in imajo svoje korenine v minulih časih oziroma izvirajo iz demokracije prikrojene za osebne interese, kar ima v celoti za posledico množico nepotrebnih problemov v proizvodnem procesu. Istočasno pa bi pohvalil pobudo za organiziranje takega načina izobraževanja, saj smo se s tem hkrati zavedli, da za medsebojno sodelovanje ni dovolj da smo se naučili govoriti isti jezik, ampak se moramo naučiti še mnogo več, zato vsa pohvala organizatorjem, kakor tudi predavatelju.

Osebnost sem na seminarju pridobil določena nova spoznanja, katera bom lahko koristno uporabil v vsakodnevni praksi.

Ker pa sta za medsebojne odnose potrebna vedno vsaj dva, bo imelo to izobraževanje tem večji učinek, čim več delavcev bo šlo skozi to izobraževanje in čim več nas bo dojelo smisel demokratičnih odnosov, ki so specifični samo za našo samoupravno družbo.

Žal se pri našem delu v medsebojne odnose najpogosteje vključujejo še elementi tehnologije, plana, kvalitete, višje sile ..., ki pa se najpogosteje ne dajo spreminjati ali prilagajati osebnim željam in interesom, pa naj bi le to še tako želeli.

Gotovo bomo morali odpraviti še marsikatero slabost v medsebojnih odnosih ter priznati in osvojiti nova stališča in načela demokratičnih samoupravnih odnosov.

ODMEVI

TUDI TO MORAMO UPOŠTEVATI

V zadnji številki Čevljarja so bili iz »finančnega« sektorja posredovani nekateri podatki o poslovanju Peka v primerjavi s Planiko in Alpino, ki bi jih morali komentirati tudi z naslednjimi dejstvi:

– rast dohodka in ostalih kazalcev je v Peku v letošnjih devetih mesecih večja kot v Planiki in Alpini predvsem zaradi našega nizkega izhodišča in letošnjega zmanjšanja izvoza na konvertibilno področje,

– proizvodni program Peka se značilno razlikuje od Planike in Alpine, kar seveda daje pečat poslovnim rezultatom,

– boljša opremljenost osnovnih sredstev je zelo relativen podatek, saj ne vemo ali gre za opremo, zgradbe ...

Primerjava naših TOZD v okviru »enakih« dejavnosti v Jugoslaviji je zelo relativna, saj moramo upoštevati:

– različnost dohodkovnih odnosov ali boljše delitve skupnega prihodka po TOZD tako v naši kot drugih delovnih organizacijah. (Pri nas je evidentno, da gre večji del dohodka na prometne TOZD),

– v sestavi posameznih TOZD so lahko sila različni proizvodni programi,

– različne so tudi posamezne stopnje razvitosti v republikah in pokrajinah, kjer naj omenim samo cenovne disperitete, ki presegajo tudi 30 %.

Verjetno bi lahko našli še nekatere bistvene pripombe na te sicer dokaj zanimive podatke. Božidar Meglič

SREČANJE KULTURNIH SKUPIN TRŽIČ – KARLOVAC

»SREČUJMO IN SPOZNAVAJMO SE«

V petek, 6. novembra popoldne smo pričakali goste – kulturne skupine iz Karlovca. Prišli so kasneje, kot je bilo domnjeno, tako da jim nismo mogli pokazati vsaj nekaj zanimivosti Tržiča.

Ob 19. uri je bila v recepciji tovarne najprej otvoritev razstave njihovih likovnih amaterjev. Dela slikarjev in kiparjev so bila po tehniki različna in zelo zanimiva. To je potrdil tudi obisk, kajti od petka do srede, kolikor časa so bila na ogled razstavljena dela, si je razstavo ogledalo veliko število delavcev PEKA.

Po otvoritvi razstave pa smo prisluhnili vokalnemu oktetu in tamburaškemu orkestru. Nazadnje so dekleta in fantje iz Rečice predstavili nekaj hudomušnih narečnih pesmi iz Karlovca in njihove okolice. Preveč hitro je minila poldruga ura s simpatičnimi gosti. Njihova izvajanja so bila tako topla in pristrčna, da so navdušila polno dvorano v naši recepciji. To je bilo čutiti po aplavzu, tako da so po končanem programu izvajali dodatno pesem. Takih kulturnih prireditev si v PEKU vsekakor še želimo.

Karlovčanom smo vrnili obisk že naslednji teden 13. novembra.

Takih srečanj si še želimo.

Razstava likovnih amaterjev iz Karlovca v recepciji.

Z nami so odšli še kvintet bratov Zupan, recitatorska skupina »Pobratenje«, baletna skupina Mladinskega gledališča Tržič, citraš, v paviljonu ULAK v Karlovcu pa so se predstavili s svojimi deli tržiški slikarji amaterji. Po dokaj ovinkasti vožnji smo malo pred 17. uro prišli v Karlovac. Kulturniki Karlovca so nas toplo sprejeli. Kustos muzeja prof. Marinka Mužar-Božić nas je popeljala po mestu in nam v dobri uri predstavila glavne značilnosti mesta Karlovca. Za to mesto je značilno, da ima veliko zelenic. Prav škoda, da smo za ogled imeli premalo časa in tudi podnevi bi bil videti Karlovac še lepši. Ob 18.30 je bila otvoritev razstave naših slikarjev, ob 19. uri pa smo se publiko Karlovca predstavili v pesmi, besedi in izraznem plesu. Prireditelji, po aplavzu in obisku sodeč, je bila Karlovčanom zelo všeč. Tudi nastopajoči smo imeli dober občutek, kajti dvorana Zorin dom je ena izmed najbolj akustičnih na Hrvatskem. Po prireditvi so nas povabili v vojaški hotel, kjer so nam priredili družabno srečanje. Res prijetno je bilo kramljati s kulturniki Karlovca. Ker je bila pred nami še dolga pot, smo se kmalu vedrega razpoloženja in z obljubo, da se bodo taka srečanja Tržiča in Karlovca nadaljevala, odpravili proti domu. F. H.

*Savez amaterske kulturno-umjetničke
djelatnosti općine Karlovac*

KURELCEVA 4 — TEL. 23-420 — POST. PRET. 44 — ZIRO RACUN 32100-678-320

VAS BROJ _____ NAS BROJ _____ KARLOVAC, lo. XI 1961.

KOMORNOM ZBORU "PEKO"

TRŽIČ

Dragi drugovi,

Najsrdačnije vam zahvaljujemo na vrlo toplo prijemu koji ste nam priredili u vašem radnom kolektivu. Svi članovi naših kulturno-umjetničkih društava koji su gostovali u vašem gradu bili su više nego zadovoljni sa svim što ste nam priredili prilikom nastupa.

Naša je želja da se ovakva kulturna suradnja između Tržiča i Karlovca i dalje nastavi.

Uz drugarske pozdrave,

Za SAKUD Karlovac
tajnik:

Dragan Grubišić

**PRAZNIK ARMADE
– PRAZNIK NAS VSEH**

Dne 22. decembra 1941 je bila ustanovljena v Sandžaku u mestecu Rudo I. proletarska brigada. To je rojstni dan naše Armade. Oblikovala se je v najtežjih dneh naše zgodovine. Začeli smo iz nič, danes imamo večmilijonsko armado. Armada smo vsi, ki nam je dragocena svoboda in želimo živeti v svobodni domovini, kajti nič bolj ne posega u usodo ljudi, narodov in dežel kot ravno vojna.

SKUPINA ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV

POMAGAJ DRUGIM IN REŠUJ SEBE

Jesen, čas grozdja in trgatve, čas ko zori vino. Z njim slavimo praznike, svatbe, rojstne dneve, sklepamo pogodbe, žalujemo na sedminah, pijemo na veselje, žalost, zaradi vročine ali mraza. Marsikomu je alkohol zdravilo zoper zobobol, želodčne ali srčne težave, sredstvo za boljši apetit.

Tak odnos do alkohola ni nič novega, temveč ima svoje korenine v davni preteklosti, ko je vino postalo simbol zmag in porazov in si utrolo pot celo v verske odrede. To se prenaša iz roda v rod. Na žalost pa sta se, poleg dopustnih okvirov neškodljivega uživanja, rodila tudi zloraba alkohola in alkoholizem.

KAJ JE ALKOHOLIZEM

Že dolgo priznavamo, da je alkoholizem bolezen in alkoholik bolnik. Do razvoja bolezni pride zaradi dolgotrajnega in prekomernega uživanja alkoholnih pijač. Tako postane alkoholik telesno in duševno odvisen od alkohola. Posledice obolenja pa se odražajo tudi na socialnem področju, v službi in družini.

Čimprej je potrebno zdravljenje. Vendar pa zdravil proti alkoholni zasvojenosti ni. Potrebna je sprememba alkoholikovega vedenja in navad. Postati mora bolj samostojen, aktivnejši, življenje si mora urediti tako, da bo živel v skladu s seboj in s svojim okoljem. To pa lahko doseže samo z lastnim naporom in aktivno vključitvijo v eno od oblik zdravljenja. Pri zdravljenju morajo sodelovati tudi tisti, ki z njim živijo ali delajo – družina in sodleavci.

16. novembra je bila v naši delovni organizaciji ustanovna skupščina kluba zdravljenih alkoholikov, ki se je formiral iz 17 članov skupine zdravljenih alkoholikov in njihovih svojcev. Skupina treh zdravljenih alkoholikov se je začela sestajati oktobra preteklega leta in se z vztrajnim delom pod geslom »Pomagaj drugim in rešuj sebe« iz meseca v mesec večala.

Sodobno zdravljenje alkoholizma namreč vključuje tudi sodelovanje z družinskimi in delovnimi okoljem, kajti alkoholik je pred zdravljenjem običajno zelo osamljen in stoji pred velikimi problemi, ki so se nakopičili, med pitjem (doma, v službi, ...).

Potrebno je, da s svojcem nadaljuje zdravljenje v skupini oziroma v klubu zdravljenih alkoholikov, kjer lahko s spreminjenim obnašanjem in uvidevnostjo za svoje dejansko stanje ponovno občuti čustvo naklonjenosti, sprejetosti, prijateljstva, ... česar veliko let – v fazi pitja – ni nikjer več doživel.

Člani spoznavajo nove možnosti za razreševanje različnih težav in se približujejo doživljanju samoupravnih socialističnih odnosov med ljudmi. Le tako se zdravljenec bližajo popolni rehabilitaciji v družini, na delu, pri različnih aktivnostih in v družbenih dogajanjih.

Članom skupine – sedaj že kluba zdravljenih alkoholikov redno sestajanje veliko pomeni in o njem pišejo takole:

– Na skupino rada hodim, ker se pogovarjamo o različnih področjih življenja. Tudi mož je spoznal, da so obiski skupine zelo pomembni za najino lepšo prihodnost.

– Skupina mi pomeni zelo veliko, ker vidim, da se v njej pogovarjamo o tem, s kakšnimi težavami se srečujemo med abstinenco in kako je treba spremeniti svoj način življenja, da ni v njem alkohola.

– Skupina mi pomeni družbo enakovrednih ljudi. Prej smo bili plevel, sedaj pa smo spet koristni člani naše družbe.

Ustanovna skupščina kluba.

– Menim, da je skupina zelo pomembna tako za zdravljenca, kot za svojce. Zdravljenec lažje abstiniira, ker se v klubu lahko posvetuje o svojih težavah, svojci pa se pogovarjajo o tem, kako lažje pomagajo svojemu partnerju.

– Na skupini se lahko odkrito pogovorim o svojih problemih, ker vem, da me edino tu razumejo.

– Smo skupina, ki se lahko pogovori o problemih in skupina, ki težave skupno rešuje. Razčistimo to, kar dolga leta nismo želeli slišati, kaj šele o tem razmišljati. Jaz in moja družina smo ponovno srečni.

– Po končanem zdravljenju redno obiskujem skupino. Skupina mi je v pomoč, da se čimbolj rehabilitiram. Nikdar se ne ve, kdaj in kako lahko zaidem v kakšno težavo in napravim recidiv. S člani se pogovorimo o vseh težavah in jih tudi pomagamo reševati drug drugemu. Tako zvem še več o škodljivih posledicah, ki jih pozroči alkohol in pomagam tudi drugim. Pravilno se mi zdi, da pri delu sodelujejo tudi svojci, saj smo z njimi vsak dan, na skupini pa enkrat v tednu.

– Jaz sama hodim na skupino že od začetka. Rada prihajam, saj mi mnogo pomeni pogovor s člani skupine in terapevtom. Sedaj naša skupina šteje že toliko članov, da se bomo lahko registrirali v KZA.

– Še naprej bom redno obiskovala klub dokler se ne bom počutila popolnoma varna pred dobrimi prijatelji oziroma neprijatelji, saj vemo, da jih ni malo, ki bi radi porušili to, kar sem z dobro in trdno voljo zgradila.

– Skupina mi je velika opora pri abstinenci.

– Skupina mi daje voljo, znanje in moč, da lažje pomagam možu pri abstinenci.

– Pred prihodom v skupino nisem imel popolne slike o njenem delu in nalogah. Že samo zdravljenje je precej pripomoglo, da sem spoznal v kakšen propad bi me moj alkoholizem pripeljal, če ne bi pravočasno prekinil z njim. Skupina, kot podaljšana roka bolnice za zdravljenje alkoholikov pa mi nudi še nadaljno pomoč pri uresničevanju moje želje sklepa za popolno in trajno abstinenco.

– Na skupini zelo rada sodelujem, saj vidim, da je po svojih ciljih globoko humanistična.

PRIŠLI ODŠLI

V TOVARNO

Papler Janez, Čoragić Vesna, Inajetović Mirsad, Klemen Milan, Djelošević Katarina, Piškur Simon, Špendal Mirko, Rotter Milena, Naglič Jožefa, Baš Štefka, Goljup Darja, Košak Dušanka, Vodnik Robert, Perne Andrej, Meglič Franja, Dovžan Slavko

V BUDUČNOST

Povijac Ivan, Kanizaj Štefanija

V MREŽO

Metković: Dominković Vilma, Sabolić Ivan, Šimunović Stanislava

IZ TOVARNE

Paurević Kaja, Resman Ladislav, Krsmanović Svetlana, Škrjanc Franc, Zore Brigita, Čoragić Lidija, Papler Viktorija, Jazbec Breda

IZ BUDUČNOSTI

Brezinščak Boris, Šimegi Marija

IZ MREŽE

Celje I. Bobek Greta, Vlahinič Marijana

VARNOST IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

DELOVANJE VARNOSTNOOBVEŠČEVALNE SLUŽBE NA GORENJSKEM

Začetki organiziranega delovanja varnostnoobveščevalne službe na Gorenjskem segajo v prvo obdobje leta 1943. To je bil čas, ko si je vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja na Gorenjskem prizadevalo izpolniti navodila, ki jih je prejelo od CK KPS. Močno se je povečala aktivnost vojaških enot, nemško mobilizacijo na Gorenjskem pa je zamenjala partizanska mobilizacija, saj je v prvi polovici leta 1943 Gorenjski odred narastel na devet bataljonov.

Centralna komisija VOS je poslala 17/2-1943 na Gorenjsko navodila za organizacijo VOS na Gorenjskem. Pokrajinski komite KPS je takoj po prejemu navodil prek okrožnih komitejev KPS pozval vse rajonske komiteje naj začno z organiziranjem obveščevalne službe po rajonih. V teh navodilih je bilo tudi določeno, da se osnuje tudi Pokrajinska komisija VOS. Ko je v začetku junija 1943 PK KPS pristopil k uresničevanju teh navodil je pod njegovo delovno področje spadal tudi zahodni del Koroške, zato je bila ustanovljena Pokrajinska komisija VOS za Gorenjsko in Koroško. PK KPS za Gorenjsko je prve dni junija imenoval na čelo VOS Staneta Kersnika, ki je tedaj deloval še v okviru štaba Gorenjskega odreda. Z novo funkcijo je KERSNIK krenil najprej na jeseniško okrožje, kjer je postavil za načelnika OK VOS Jesenice Ivana VOVKA. Konec julija in v začetku avgusta je bil KERSNIK v okrožju Kranj, kjer je postavil za načelnika OK VOS Kranj Mirota ZAKRAJSKA. Ko je bil v kranjskem okrožju, se je dogovoril tudi z Nikom KAVČIČEM, da bo prevzel odgovornost za OK VOS v Škofji Loki. Izbor načelnikov za OK VOS je potrdil tudi član PK KPS za Gorenjsko Vinko HAFNER, ki je ves čas potoval s Stanetom KERSNIKOM. Niko KAVČIČ je sredi avgusta prišel v škofjeloško okrožje in se takoj lotil dela. Pred postavitvijo poverjenikov za VOS po rajonih je bil v škofjeloškem okrožju v vsakem rajonu po en varnostnik, ki ga je na to delo poslal Gorenjski odred. Varnostniki so delovali po nalogu okrožnega in rajonskih sekretarjev v KPS.

Novo obdobje za razvoj Varnostnoobveščevalne službe na Gorenjskem pomeni prihod Vita KRAIGHERJA, člana CK VOS in načelnika obveščevalnega oddelka pri Glavnem štabu NOV in POS. Svoje bivanje konec avgusta 1943 je Vito KRAIGHER predvsem izkoristil za razgovore o organizaciji VOS. KRAIGHER je na PK KPS dobil prve podatke o položaju in stanju organizacije VOS na terenu. V sporazumu s PK KPS je v PK VOS pritegnil tudi Nika KAVČIČA. Podrobno je razložil načela in naloge Varnostnoobveščevalne službe, obenem pa je mnogo časa posvetil tudi obrazlaganju o načinu in metodi dela na terenu, kadrovske sestavi organizacij, tako varnostnih grup, kakor poverjenikov obveščevalne službe. Podrobno je obdelal zadolžitve in naloge, ki naj jih opravlja PK VOS kot tudi okrožne komisije VOS in rajonska ter krajevna poverjeništa VOS.

Specialno je Vito KRAIGHER pretresel kriterije za izbor kadrov za organizacijo VOS.

Po odhodu Vita KRAIGHERJA z Gorenjske se je PK VOS za vso vneto lotil nalog, ki so jim bile naložene. Najprej so pričeli sistematično oblikovati okrožne komisije VOS in rajonska poverjeništa OS. Po razčiščenju s štajerskim PK KPS je pod PK VOS za Gorenjsko spadalo tudi kamniško okrožje. Najbolj izpostavljeni so bili rajonski obveščevalni kadri, na katerih je slonela pretežna večina masovne obveščevalne mreže in ti so imeli vsakdanje stike z legalnimi obveščevalci na vseh področjih. Člani okrožnega oddelka OS so tudi sami neodvisno od rajonskih poverjeništev imeli nekatere obveščevalce na direktni zvezi. Rajonsko poverjeništvu pa je moralo samo zelo hitro razvijati svojo obveščevalno mrežo, ki je slonela na množični bazi preverjenih sodelavcev OF in na nekaterih specialnih informatorjih obveščevalcih. Sistematično delo je kmalu pokazalo dobre rezultate, saj sta v drugi polovici oktobra delovala na PK VOS dva tovariša, okrožne komisije VOS pa so bile organizirane v vseh okrožjih. V škofjeloškem okrožju so bili v štirih od petih rajonov že postavljeni poverjeniki, v kranjskem okrožju je bil od sedmih rajonov v petih že postavljen poverjenik, v jeseniškem okrožju sta dobro delala dva rajonska poverjenika, trije so bili šele določeni, v enem rajonu pa poverjenika še ni bilo, v kamniškem okrožju pa so bili postavljeni poverjeniki v vseh sedmih rajonih. Še hitrejši je bil razvoj – VOS od jeseni do konca leta 1944, saj je tedaj delovalo v VOS na Gorenjskem že 92 ljudi. V začetku leta 1944 je hitreje napredovala VS kot OS. Ob koncu marca 1944 je bil VOS na Gorenjskem že v celoti organiziran. V vsakem okrožju je bil varnostni oddelek, v vsakem okraju (rajoni so se preimenovali v okraje) komanda varnostnih grup, ki je vodila 1 do 3 grupe. Na Gorenjskem so bili okoli 1. aprila 1944 štirje varnostni oddelki, 27 komand varnostnih grup v okrajih, 56 grup in 323 članov VS. Na čelu varnostnega oddelka sta bila komandant in komisar. Vse enote varnostnikov so položile partizansko zaprisego. V OS je delalo manjše število obveščevalcev in zaupnikov. V jeseniškem okrožju je delalo na okrožju po okrajih in krajevnih poverjeništvih 43 tovarišev, v kamniškem okrožju 50 tovarišev, v škofjeloškem okrožju 45 tovarišev in v kranjskem okrožju 40 tovarišev.

Aprila 1944 je CK VOS poslal direktivo in kasneje tudi svoje predstavnike za reorganizacijo Varnostno-obveščevalne službe. Tako sta se tekom aprila in maja 1944 iz dotedanje VOS organizirala Oddelek narodne zaščite in enota VDV. PK VOS za Gorenjsko je deloval do 11. aprila, OK VOS Kranj do 12. aprila, OK VOS Škofja Loka do 13. aprila in OK VOS Jesenice do 30. aprila. Po okrajih je prenehal delovati VOS v drugi polovici aprila ali v začetku maja. Vzporedno z ukinitvijo VOS in nastajanjem organov OZNA so se začele združevati varnostne grupe.

ALPINISTIČNA ODPRAVA LHOTSE 81'

PROTI VRHU

Kmalu se je iz megle pokazal šotor šestice. Moral sem še nekajkrat postati preden sem ga dosegel in poklical Pavla za seboj. Sem res tu na 8200 metrih in to brez bombe, mi nikakor ni šlo v glavo, povrh vsega pa sem se počutil čudovito. Nikoli tudi pomislil nisem, da bom kdaj na taki višini samo s svojo osnovno močjo, brez pomoči tehnike.

S Pavlom sva se sončila in veselila ter razgledovala proti Makaluju, pa na vse strani, saj je bilo veliko visokih vrhov daleč pod nama. Iz meglene morja, ki se je pričelo le 200 metrov nižje je v bazi celo snežilo. Sonce je kmalu zašlo, zato sva se zavlekla v šotor in vreče ter se potem tresla vso noč. S težavo sva pričakala dan in z njim upanje, da greva naprej čim višje. Toda žal je bila spet narava močnejša. Že po nekaj metrih sem začutil hud mrzav v noge, ki so zelo hitro postajale neobčutljive. Skoraj štiriurna masaža na vse mogoče načine ni pomagala, zato sem se moral posloviti od vrha, šestice in Pavla, ki se je odločil da tu počaka na Nejca in Andreja in jima pomaga priti do vrha.

Naredil sem vse kar se je storiti dalo. Morda je bil to moj najvišji vzpon. Ko sem uvidel, da nadaljevati ne bom mogel, sem se po naročilu iz baze spustil po fiksiranih vrveh navzdol. Kmalu sem dosegel »tabor pet«, kamor sta se počasi približevala Andrej in Nejc. Kar nekako razdražena sta bila, zato sem jima samo zaželel, da bi skupaj s Pavlom čimprej dosegli vrh. Nog še vedno nisem mogel ogreti, to mi je uspelo šele v »trojki«, kjer sem se

ustavil in malo poklepetal s Čopkom. Srečen sem bil šele takrat, ko sem v šotoru sezul nogavice in videl, da kljub vsem bolečinam nimam težjih znakov omrzlin. V šotoru sem v mislih, ob poslušanju Slakove kasete, še enkrat prehodil vso pot. Prepričan sem bil, da sem iz sebe iztisnil vse, kar sem mogel. Največja zmaga pa je bila vsekakor to, da sem po tako težkih naporih ostal zdrav.

Naslednji dan je minil v upanju, da bodo oni trije morda le prišli na vrh. Žal pa so morali zaradi izrednih težav, hudega mraza in sneženja obrniti in se vrniti v šestico. Vsi pogovori, da bi poskusili še naslednji dan, so bili zaman. Bilo je nemogoče. Spoznali so, da bi bilo potrebno vsaj še dva dni in dve ekipi, da bi premagali vse ovire, ki so jih ločile od tako zaželenega cilja. Vrnili so se. Na pot pa sta odšla zadnji up Knez in Matijevc z namenom, da plezata od šestice v bazo in končata smer čez steno, kar jima je po hudih naporih tudi uspelo čez nekaj dni, vendar sta se z zadnjimi močmi uspela rešiti iz tega pekla. Hodila sta ves dan in noč, da sta dosegla greben ter sestopila v šestico. Končno se je iz sprejemnika le zaslíšal njun glas. V bazi je nastalo veselje. Uspeli smo, čeprav skoraj nismo mogli verjeti, da je vse to res, da smo celi in zdravi, samo na smrt utrujeni. Želja in notranje sile so nas gnali naprej, po poti vrnitve. Pred nami je bila dolga pot in čeprav smo doživljali nečloveške napore v strašni steni smo se kar naprej ozirali nazaj. Kmalu smo za seboj pustili tudi prve vasi na višini 4700 metrov. Po tridnevni hoji smo se za nekaj dni ustavili v Lukli, odkoder naj bi poleteli proti domovini.

Marjan MARKIČ

BORBA NARODOV JUGOSLAVIJE ZA MEDNARODNO PRIZNANJE V OBDOBJU 1941–1945

VOJNO- POLITIČNE ZMAGE NOG V DRUGI POLOVICI 1942 SO MOČNO VPLIVALE NA BRITANSKO IN SOVJETSKO POLITIKO DO JUGOSLAVIJE. Junija 1942 je skupina proletarskih in narodnih brigad pod neposrednim vodstvom Vrhovnega štaba organizirala znani pohod v zahodno Bosno. Ta pohod je imel velik vojno-politični značaj za nadaljnji razvoj NOB. Osvojen je bilo večje območje v Bosanski krajini, Liki, Baniji, Kordunu in v Dalmaciji. Predstavljalo je enotni svobodni teritorij. Ta pohod je tudi močno okrepil enotnost ljudstva in omogočil priliv več tisoč novih borcev, s čimer so bili ustvarjeni pogoji za formiranje divizij in korpusov. Posledica takega razvoja se je odražala v tem, da je okupator skoraj na vseh bojiščih doživljal poraze. S formiranjem divizij in korpusov, je bila pravzaprav zaključena prva etapa vojne organizacije NOG; v dobrem letu oborožene vstaje je bila torej ustvarjena nova osvobodilna in revolucionarna armada.

Istočano je bila na osvobojenih področjih ustanovljena cela mreža NOO, ki so bili kot organi nove revolucionarne oblasti tesno povezani z ljudstvom. Konec septembra 1942 je Vrhovni štab izdal navodila za volitve v NOO, ki so predstavljala velik uspeh v razvijanju demokratičnih pravic ljudstva, v krepitvi enotnosti ljudstva in povezave vojnih enot oziroma bojišč z ljudstvom.

Nadaljnji izredno pomemben dogodek je bil ustanovitev AVNOJ kot najvišjega političnega organa narodnoosvobodilne borbe jugoslovanskih narodov. Ta organ je prevzel v svojo pristojnost reševanje gospodarskih, finančnih, socialnih, zdravstvenih, prosvetnih, propagandnih in verskih vprašanj. AVNOJ je tudi obsodil vlado Kraljevine Jugoslavije, ki je mobilizirala vse svoje privržence v deželi, da bi skupaj z okupatorjem uničila oboroženo vstajo.

Ravnogorsko gibanje je bilo v tem času v celoti in definitivno podrejeno interesom okupatorja, Draža Mihajlovič se je v očeh jugoslovanskega ljudstva eksponiral kot okupatorjev sodelavec, ki je po svoji izdaji v bistvu enak kvistlingom Nedića, Pavelića ter Rupnika. Četniški odredi so se lahko obdržali samo že z neposredno pomočjo okupatorja. Kljub vsemu temu pa je bilo četniško gibanje v tem času še vedno v ugodnejšem položaju na mednarodnem planu kot NOP, ker je uživalo vso podporo jugoslovanske vlade, preko nje pa tudi zahodnih zaveznikov in reakcije.

Vojno-politični rezultati NOG, doseženi v drugi polovici 1942, tesnejša povezava četnikov z okupatorjem in razvoj dogodkov v deželi sploh, so terjali, da morajo problemi Jugoslavije nujno preiti v prvi plan mednarodnih odnosov. V tem času je tudi vse progresivno človeštvo sveta vlagalo ogromne napore za doseg odločilne preokretnice v borbi proti fašizmu, kar je ugodno vplivalo na spremembo mednarodnih odnosov do jugoslovanskih narodov.

Novembra 1942 je začela Rdeča armada veliko ofenzivo pri Stalingradu, istočasno pa se je tudi na afriškem bojišču začela vojna situacija obračati v korist Velike Britanije. V taki zadovoljivi situaciji za antifašistično koalicijo se je pokazala potreba po novi fronti, ki naj bi se iz vojno strateških vzrokov odprla v južni Evropi. Za to bodoče bojišče pa je bilo treba najti učinkovitega zaveznika, ki bi s svojimi silami resno ogrožal pozicije sil osi v tem delu Evrope. Takšna že obstoječa armada, ki je že poldrugo leto vodila težke borbe, je bila NOV Jugoslavije, katera je dejansko že odprla novo fronto v srcu trdnjave sil osi.

Po vsem tem in po velikih zmagah NOG v letu 1942 niso mogle vlade Velike Britanije, ZDA in SZ več gledati na Jugoslavijo kot na izključno področje svojih interesnih sfer. Velik prispevek jugoslovanskih narodov v borbi proti silam osi je bil torej edini razlog, ki je prisilil zaveznike, da postopoma revidirajo svoj odnos napram NOG.

PRVA MEDNARODNA KRIZA ČETNIŠKEGA GIBANJA. Tesnejša povezava treh veselih antifašistične koalicije je pripeljala do sporazuma med britansko in sovjetsko vlado, da bodo v mejah svojih možnosti podpirale osvobodilna gibanja evropskih narodov, ki se borijo proti silam osi. Ko so se pozicije SZ okrepile v antifašistični koaliciji je začela sovjetska vlada, sicer postopoma in taktično, vendar javno nastopati v korist NOG. Najprej je agencija TASS junija 1942 objavila resolucijo, sprejeto na konferenci predstavnikov raznih političnih strank v NOG Črne gore, Boke Kotorske in Sandžaka. To je bilo izredno

pomembno za popularizacijo NOG v svetu, ker je bila to prva vest uradne zavezniške agencije o izdaji Draže Mihajlovića. To je SZ storila sicer bolj s stališča antifašistične koalicije oziroma s stališča »višjih ciljev« drugo svetovne vojne in ne s stališča dejanskega stanja v Jugoslaviji.

Naslednji diplomatski ukrep sovjetske vlade je bil septembra 1942, ko je predlagala jugoslovanski vladi naj sprejme sovjetske oficirje kot opazovalce v štab Mihajlovića. V predlogu je bilo tudi rečeno, da bo Rdeča armada nudila pomoč četnikom, v kolikor bo preko svojih oficirjev zbrala podatke o borbi četnikov proti okupatorju. Ta predlog je jugoslovanska vlada odločno odbila, kar je razumljivo. Tedaj je bila sovjetska vlada prepričana o izdajalski vlogi četnikov in jugoslovanske vlade, pa je še kljub temu smatrala, da narodnoosvobodilna borba, ki se obenem vodi tudi proti četniškemu gibanju, presega okvir borbe za nacionalno osvoboditev in se pretvarja v socialno revolucijo. Takšno stališče Moskve do grobe jugoslovanske stvarnosti ni koristilo NO gibanju za njegovo mednarodno afirmacijo.

Jugoslovanska vlada je še vedno izkoriščajoč svoj ugodni mednarodni položaj reagirala s svojo propagando in lažjo. Stavila je memorandum, v katerem je trdila, da se partizanske sile samo navidezno borijo proti okupatorju in da je njihova dejanska borba usmerjena samo proti Mihajloviću, s čimer je hotela prikazati NOG kot povzročitelja državljanske vojne. Novembra 1942 je celo postavila alternativno zahtevo sovjetski vladi, da takoj ustavi kampanjo preko radia in tiska proti jugoslovanski vojski pod komando jugoslovanske vlade in da partizani nehalo napadati odrede Mihajlovića.

Sovjetska vlada je to zahtevo odklonila tako zaradi svojega prestiža kot zaradi nadaljnje krepitve partizanskih sil v Jugoslaviji. SZ je še nadalje obsojala izdajo Mihajlovića zaradi sodelovanja z okupatorjem, varovala pa se je odkritih spopadov z jugoslovansko vlado. Zato je SZ zahtevala od britanske vlade naj vpliva na jugoslovansko vlado, da bi Mihajlovič spremenil svojo taktiko in prenehal sodelovati z okupatorjem. To je bilo obdobje, ko ni bilo niti za svetovno javnost več vprašanje, kdo se bori v Jugoslaviji proti okupatorju in kdo sodeluje z njim, marveč je bilo obdobje, ko se je revolucionarni spor razvil že v zaključno fazo in ko je razmerje družbeno-političnih sil v deželi že omogočilo in zahtevalo, da se odkrito postavi vprašanje poleg taktike Mihajlovića tudi jugoslovanske vlade v Londonu.

To je povzročilo, da je tudi Velika Britanija postopoma menjavala svoje stališče napram četniškemu gibanju in je začela postavljati pred Mihajlovića določene vojaške naloge. Zahtevala je, da četniki neposredno pomagajo zavezniškim armadam v prihodnjih operacijah v Evropi. Razumljivo, da Mihajlovič spečan z okupatorjem tega ni mogel sprejeti. Decembra 1942 je britansko zunanje ministrstvo obrazložilo svoje stališče, da so komunisti v Jugoslaviji mnogo bolj aktivni kot sile Draža Mihajlovića, on pa je celo kritiziral politično delovanje jugoslovanske vlade. Nekaj dni za tem so tudi britanski vojaški strokovnjaki izjavili, da Velika Britanija ne more več pošiljati četnikom orožja za borbo proti partizanom, ki se bojujejo proti silam osi. Izjavili so tudi, da je Mihajlovič navaden okupatorjev kvistling kakor Nedić in drugi. To je bila prva britanska kritika zoper Mihajlovića in jugoslovansko vlado.

Britanska vlada je po oceni teh dogodkov zavzela uradno stališče, da je bodočnost četniškega gibanja odvisna od naslednjih faktorjev: četniške enote Mihajlovića morajo stopiti v borbo proti okupatorju; četniški odredi morajo ustaviti borbo proti partizanom in doseči z enotami NOV trajno premirje; če ne bodo po premirju z NOV četniškega gibanja sprejeli vsi jugoslovanski narodi se bodo morale četniške enote umakniti na področje Srbije.

Temu je jugoslovanska vlada odločno nasprotovala in obtožila britansko vlado, da se v škodo četniškega gibanja podreja politiki SZ, hkrati pa je vztrajala, da je možno z večjo pomočjo zahodnih zaveznikov razbiti NOG v Jugoslaviji. Na podlagi tega je bilo sklenjeno, da zahodni zavezniki povečajo pomoč Mihajloviću in da jugoslovanska vlada vpostavi čimboljše odnose s sovjetsko vlado, katera naj bi intervenirala pri Vrhovnem štabu NOV zaradi pomiritve med partizani in četniki, seveda pod pogojem, da Mihajlovič obdrži vrhovno komando vseh odporiških sil v deželi.

ŠPORT – REKREACIJA – ŠPORT – REKREACIJA

KEGLJANJE

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata tozd Obutev I. II. je za dan republike 29. november organiziral tekmovanje v kegljanju v borbenih partijah za moške in ženske. Tekmovanje je bilo 11. in 13. novembra v Zvirčah.

Izid tekmovanja:

MOŠKI

ekipa 524	254 kegljev
ekipa 522 I	228 kegljev
ekipa 529 II	228 kegljev
ekipa 520	199 kegljev
ekipa 510	193 kegljev
ekipa 523 II	184 kegljev
ekipa 523 I	164 kegljev
ekipa 522 II	148 kegljev
ekipa 529 I	103 kegljev

ŽENSKE

ekipa 510	182 kegljev
512 prirez.	132 kegljev
ekipa 529	127 kegljev
ekipa 522	126 kegljev
ekipa 523	74 kegljev
ekipa 512	56 kegljev

KOŠARKA:

VZDRŽEVALCI: MONTAŽA 522

Vzdrževalci so izredno aktivni na več področjih športa. Kegljači so se pomerili z ekipo montaže 522 pri Rihterju v Zvirčah. Pri zbijanju kegljev so bili boljši »montažarji«. Premagali so vzdrževalce s 1151 proti 1049 podrtih kegljev.

3. novembra smo se pomerili v košarki vzdrževalci in delavci iz montaže 522. Ekipi sta bili dokaj izenačeni. Po ostrem boju in številnih preobratih so vzdrževalci tesno zmagali s 40:35.

Povratno srečanje pa je bilo odigrano 24. novembra. Prepričani v zmago smo vzdrževalci začeli tekmo brezskrbno, kar se je pozneje krepko maščevalo. Zmagala je ekipa montaže z rezultatom 46:27.

SUHI TEKI

Veliko članov naše delovne organizacije se ukvarja z rekreacijo oz. hojo in tekom na suhem ali na snegu. Za tak način trima se vključuje vedno več naših delovnih ljudi kajti hoja in tek krepi naše telo. Nekaj se jih tudi načrtno ukvarja čez celo leto in nastopajo na največjih in pomembnejših rekreativnih tekmovanjih.

V Kranju je bila 24. oktobra zadnja letošnja preizkušnja tekov imenovana MARATON TREH SRC. Vseh teh tekov na 42, 21 in 10 km se je udeležilo skoraj tisoč tekačev iz vse Slovenije. Najmočnejši in najvztrajnejši (okoli 140) so se točno ob 12. uri podali na najdaljšo progo maratona (42,195 km). Proga je potekala od stadiona Mlakarja v Kranju – Kokrica – Predvor – Trstenik – Golnik – Senično – Tenetiše – Strahinj – Naklo – Kokrica nazaj v cilj na stadion.

Iz naše delovne organizacije so nastopili Štefe Jože (500), Lausegar Darko (522), Bohinc Jože (569) in Valjavec Stanislav (700) in z večjimi ali manjšimi težavami pritekli na cilj. Odličen čas je dosegel Štefe, ki se je enakovredno kosal z najboljšimi maratonce iz SRS.

Dosegli so naslednje čase: Štefe 3.08 ure, Lausegar 3.47 ure, Valjavec 3.56 ure in Bohinc 4.22 ure. Valjavcu je to letošnji tretji maraton, ostalim prvi.

Naj povem, da preteči maraton (enak razdalji od Trziča do Ljubljane) ni tako enostavno. V same priprave in treniranje je treba vložiti veliko kilometrov, metrov in litrov znoja, da sploh lahko premagaš tako razdaljo. Vsi omenjeni tekači tudi pasivni pogosto nastopajo na naših priznanih smučarskih maratonih.

Tek dobiva vedno več privrženec, vendar naj vsak teče le po svojih zmožnostih. Tudi napis na cilju je bil vzpodbuden: VSAK JE ZMAGOVALEC.

ŠAH

V Rogaški Slatini je bilo oktobra 13. delavsko sindikalno prvenstvo SRS v šahu za posameznike. Zbralo se je čez 160 šahistov iz vse Slovenije. Kot vsa leta nazaj so našo delovno organizacijo zastopali trije naši najzaslužnejši šahisti.

Tekmovalci so bili razdeljeni na tri kakovostne skupine, vsi naši šahisti Valjavec Stanislav 700, Uzar Janez 569 in Novak Miro 900, so igrali v isti skupini (70 šahistov do vključno III. kategorije). Vsak je odigral 11 partij po švicarskem sistemu tekmovanja z jugoslovansko varianto z igralnim časom 20 minut na igralca. Nekaj časa sta se Valjavec in Uzar borila celo za vrh lestvice, toda na koncu je vrstni red izgledal takole: Valjavec in Novak vsak 5 1/2 točk in delitev 10. do 11. mesta, Uzar pa s 5 točkami delitev 15. – 19. mesta.

Mislim, da smo dosegli pričakovan uspeh, saj rezultat ni vse, ta največji šahovski zbor pa pomeni zблиžanje šahistov sindikalnih organizacij Slovenije.

V Trziču pa je 25. novembra občinski sindikalni svet izvedel ekipno šahovsko tekmovanje v počastitev praznika republike. Prvič so nastopile ekipe (3 člani) TOZD (včasih le ekipe DO). Našo delovno organizacijo sta zastopali ekipi TOZD – ORO-DJARNA v sestavi: Uzar Janez, Verč Stojan in Valjavec Stanislav in ekipa TOZD – OBUTEV v sestavi: Kokalj Franc, Šulgaj Zdenko in Gašperlin Marjan. Zanimiv je bil medsebojni obračun, ki se je končal neodločeno 1,5:1,5 naših tozd.

Toda na koncu je premočno zmagala naša najbolj športno zagnana tozd Orodjarna z 12 1/2 točk pred tozd Obutev 10 točk, tozd Tokos 9 1/2 točk itd. V trajno last smo osvojili tudi lep pokal.

Zelja naše šahovske sekcije je, da bi drugič nastopale tudi ostale naše tozd, čeprav niso tako močne. Navsezadnje naj velja tudi geslo »važno je sodelovati«.

EKIPA ELEKTRODELA VNIC V TRIM LIGI

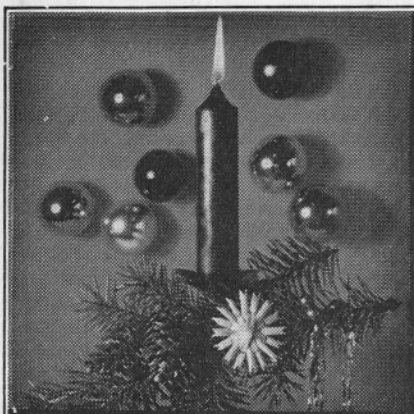
Že lani je ekipa elektrodelaavnice nastopala v prvi odbojarski ligi iz katere pa je izpadla. Letos je nastopila v drugi ligi. Ekipa se imenuje »PEKO SEMAFORJI«. Ob pomoči sindikata in z veliko dobre volje uspešno nastopa in je dosegla že dve pomembni zmagi. Trenutno je v vrhu razpredelnice. Ekipo sestavljajo Karel Prešeren, Zdravko Jeruc, Peter Perko, Stojan Verč, Jani Uzar, Marjan Valjavec in Boris Lausegar.

SEMAFORJI so uspešno nastopili tudi na nogometnem turnirju v počastitev Dneva republike. Po zmagi z ekipo Bistrice so v finalu izgubili s 4:0 z DONITOM iz Lesc in 4:2 z ekipo Petrola.

Dosegli so solidno tretje mesto.

Za rubriko ŠPORT – REKREACIJA so prispevke pripravili: Peter Perko, Stane Valjavec in Ruđi Rejc.

NAGRADNA KRIŽANKA

PASMA HITRONOGIH AFRIŠKIH ŽIVALI				NARAMKA ČIN	JUDOVSKI UČENJAK	VELIKA TROPSKA PALMA	MORSKI RAK	DRAGO TRŠAR	VESELO 1982!	VRSTA PLESNEGA KORAKA	ORODJE KOSCEV	OD TEKA ZADIHAN ČLOVEK	PLATNENA HIŠICA	ZGODOVIJ. SPANSKA POKRAJINA
IME FRAN. IGRALCA PHILIPA					J			D	OKUSNA MORSKA RIBA	S	K	U	S	A
NAPRAVA, STROJČEK					U			T	HITRO RAS-TOČE DREVO CERKVENA PESEM		O		O	
EVROPSKI TUR NAŠA TOVARNA ZAVES					D			SPANSKA DENARNA ENOTA 60 MINUT			S		T	
					I			U			A		O	
SREČNO 1982!	PLAČILO, IZDATEK	PREDPIS, FORMULA	POLTRD BOMBON STIK DVEH PLOSKEV		INDIJSKO MESTO S TADŽ-MAHALOM			R		DIŠEČ SPREJ ZA ZRAK	PREDUJEM MLADA KRAVICA		R	
SPRELE-TAVANJE					REKA V VZHODNI SRBIJI	GORA V TURČIJI	IGRALEC DELOV LEVAR IVAN	A					SOL DUSIKOVE KISLINE	NAZORJEVA PESNIŠKA ZBIRKA
ODJEMNIK TOKA PRI TROLEJBUSU					IME KRALJEV V PERGAMU (ATALOS)		L	DENARNI PODPORNIKI STAR, DROBIŽ						
ŽIDOVSKI DUHOVNIK					RIMSKI VARUHI OGNJIŠČA	BOGINJA IRIDA OVOJ, PAKET		I P	MAKED. PES-NIK (KOČO) AM. ZUNAN, MINISTER					
OCVIRK VASJA	O	V	SERVLETE, ROČKI... MELIŠČE				VRSTA UNI-VERZALNE-GA LEPILA	A		ZDRAVO 1982!	TINA TURNER INDUSTRIJ RASTLINA		T	T
DALMATIN. M. IME					RIMS. BOG LJUBEZNI TATJANA REMŠKAR		IZRASTEK NA GLAVI RDEČI KRIŽ	R		3	GROHAR IVAN		T	R
PREISKA-VA SRCA Z EKG					T			R	A		G			
BARVITOST UJEMANJE BARV					R	TONE KOZLEVČAR	T	K	ZAJEDALEC V ČLOVEKU		I			

84 rešitev zadnje križanke smo dobili v uredništvo. Nagrade je žrebal naš novi član uredniškega odbora Bojan Prešeren. Nagrade so razdeljene takole:

80 din Matjaž HRGOVIČ, štipendist
60 din Anka GRAŠIČ, 700
40 din Zdravko JERUC, 561
20 din Ivanka MEDIČ, 512/0
20 din Dejan BUČINEL, 529

Nagrajenci dobijo nagrade v uredništvu Čevljarja. Rešitve današnje križanke pošljite v uredništvo ali v ČEVJARJEVO omarico v recepciji do konca letošnjega leta.

ZAHVALE

Ob prezgodnji izgubi dragega moža in očeta

FRANCA JANCA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem prirezovalnice 512/4 za izkazano pozornost in denarno pomoč.

Iskrena hvala dr. Kiklju za zdravljenje, delovni organizaciji Peko, tozđ Obutev za pomoč. Hvala vsem, ki ste v najtežjih dneh sočustvovali z nami in nam nudili pomoč ter ga spremili v prezgodnji grob.

Se enkrat vsem in vsakomur posebej iskrena hvala. žena Mira z otrokoma

Ob smrti moje mame

MARIJE PERKO

se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz oddelka 511 za venec in denarno pomoč.

Vida Kuhar z družino

Ob nenadomestljivi izgubi moža

LADISLAVA RESMANA

se delovni skupnosti tovarne Peko, osnovni organizaciji sindikata in njegovim najožjim sodelavcem iz oddelka 524 iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in pomoč v času njegove bolezni, z izrazom sočutja izrečene poslovilne besede ob njegovi krsti, za venec na njegovem prezgodnjem grobu in za besede sožalja, ki so mi ga izrekli njegovi delovni tovariši in znanci.

Marija Resman in otroka

DOBRO JE VEDETI

V bombirani, napihnjeni na kovino sicer ne nastanejo konzervi je vsebina pokvarjena. Nabrekli je ali zaradi učinkovanja kislih sestavin na pločevino ali zaradi razvoja glivic. Pri učinkovanju kisline na kovino sicer ne nastanejo strupi, a je vsebina zaradi slabega okusa neužitna. Če pa v konzervi delujejo bakterije, je vsebina lahko nevarna. Zato napihnjeno konzervo zavržite.

NESREČE PRI DELU V OKTOBRU

Oktober smo imeli v tržiških TOZD devet nezgod pri delu, to je skoraj dvakrat toliko kot v drugih mesecih. Vse poškodbe so bile lažjega značaja, delavci niso dobili trajnih poškodb.

Lausegar Alojz iz orodjarne je pri varjenju dobil lažjo poškodbo oči. Zdravljenje ni zahtevalo odsotnosti z dela.

Skerjanc Beno iz montažnega oddelka je delal pri stroju za kosmatenje golenic. Ob zagonu stroja je vrglo delec in ker delavec ni imel zaščitnih očal, mu je drobec poškodoval levo oko. Poškodba je terjala 1 dan izostanka z dela.

Stegnar Janez iz montažnega oddelka je pri cvikanju stranic nepravilno obremenil levo roko. Poškodoval si je kito in dva dni je bil nezmožen za delo.

Tretjo nezgodo v montažnem oddelku je utrpel Debevc Božo. Pri prednavlačenju mu je zdrsnila leva roka in s sredincem je udaril v pnevmatski zabijalnik. Ker se je naprava aktivirala, mu je zabilo žebliček v prst. Zdravljenje je zahtevalo štiri dni odsotnosti z dela.

Toplak Helena iz oddelka direktno brizgane obutve je brusila iztis podplatov. Nekva-

liteten brusni papir se je strgal s koluta in ko je odletel, jo je poškodoval podlani desne roke. Zdravljenje je terjalo šest dni odsotnosti z dela.

Štular Darinka je pri zagibanju v izdelavi zgornjih delov obutve udarila v rob pločevine. Sprva je bila poškodba majhna, vendar se je rana ognjila in delavka je bila zaradi zdravljenja šest dni odsotna z dela.

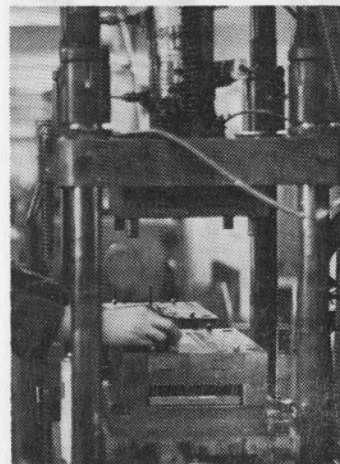
Perko Ludvik iz DSSS je stopil na steklene delce razbitega kozarca. Ti so mu skozi podplat poškodovali stopalo leve noge. Ker se je rana ognjila je poškodba terjala sedem dni odsotnosti z dela.

Glede na čas nezmožnosti za delo je imel najtežjo nezgodo delavec zunanje grupe Resnik Lado. Pri praznjenju vozičkov za odpadke in smeti mu je zaboj stisnil sredinec desne roke ob rob kamionskega kontejnerja. Nezmožnost za delo je trajala celih sedemnajst dni.

Poleg teh osmih nezgod na delovnih mestih se je v oktobru poškodovala še Januš Francka, ki je padla na poti na delo.

Pri analizi naštetih poškodb je jasno, da je vzrok za izgubo 43 delovnih dni človeški faktor. Pri vsakem delu obstajajo

razne nevarnosti, a z izpolnjevanjem osnovnih zahtev za varno delo se jim lahko popolnoma izognemo. To dosežemo že, če občasno razmislimo o svojih delovnih navadah, o gibih, s katerimi dostikrat izzivamo nesrečo, o ureditvi delovnega mesta in o uporabi strojne zaščite ter osebnih varovalnih sredstev. Urejen

Nevarnosti je veliko, če jih poznamo se jim lahko ogneemo.

način dela ima poleg manjše nevarnosti za poškodbe tudi manj zastojev in kvaliteta izdelkov je boljša.

S primernim varstvom bi se po eni strani izognili bolečinam in neveščnostim ob poškodbi, po drugi strani pa bi bil to tudi opazen prispevek k gospodarskim interesom družbe. Delavcu je treba v času odsotnosti nuditi nadomestilo osebnega dohodka, a še veliko večji so stroški zdravljenja, odškodnine ob težjih nezgodah, iskanje drugega delavca, da opravi začeto delo in podobno.

Posamezniki še vedno prijavljajo nezgode z zamudo. Zato ni odveč ponovno opozorilo, da se mora vsaka nezgoda na delu prijaviti takoj oziroma najkasneje v 24 urah po nastanku. Kdor bo brez upravičenega razloga kasnil s prijavo, bo izgubil pravico do 100% nadomestila osebnega dohodka v času nezmožnosti za delo. To velja tudi za manjše poškodbe, ki pogosto zaradi neprimerne oskrbe rane terjajo več dni ali celo tednov odsotnosti z dela.

B. R.

JABOLKO ZA STARO IN MLADO

Jabolko je zdrav sadež, ki poživlja organizem in preprečuje utrujenost. V vsakodnevnem jedilniku lahko popestri in obogati naše obroke. Ima vitamine B1, B2, in C, rudninske snovi, kalcij, fosfor, železo, baker, žveplo, kalij, magnezij in cink. Važno je le, da použijemo surovo in neolupljeno. Že samo je lahko idealna malica.

Dva stebra sodobne prehranske terapije sta jabolko in mleko. Predlagamo vam star kmečki recept za jabolčno mleko. Sveža in zrela jabolka naribamo v skledo in polijemo s hladnim mlekom, da dobimo redko kašo. Osladimo po želji.

Ali pa: jabolka zmešamo v mešalniku in dobimo pravo jabolčno kremo. Začinitimo jo s sladkorjem, vanilijo, cimetom, medom ali potresemo z naribanimi orehi, ovsenimi kosmiči ali čokolado.

NAŠI PETDESETLETNIKI

FRANC BOHINC, tehnolog obutve v proizvodnji
JOŽE OVSENEK, vodja oddelka za pripravo kolekcije
ANTON SIMONIČ, vodja razvojno pripravljalnega sektorja.

ISKRENO ČESTITAMO!

PISALI SO NAM

Naš upokojenec, bivši dolgoletni sodelavec iz prodajalne Beograd I., Milan MILUČIĆ je poslal ob Dnevu republike 29. novembra če-

stitke kolektivu Peko.

Zahvaljujemo se in ga prosimo, naj nam kdaj kaj napiše o svojem dolgoletnem delu in prodaji v Beogradu.

rečno novo leto

1982

SMUČARSKA REPREZENTANCA V PEKO ČEVLJIH

Direktor reprezentance Tone Vogrinec: »Tle bodo še najboljši.« (na desni sliki) Vesel nasmeh Jožeta Kuralta.

V Sloveniji že dalj časa teče akcija POMAGAJMO SMUČARSKI REPREZENTANCI v katero se je vključila tudi naša delovna organizacija. Članom in članicam reprezentance smo razdelili 30 parov čevljev. Izbrali so jih v poslovalnici Ljubljana I. Upamo, da jim bodo dobro greli noge!

SREČANJE UPOKOJENCEV

TRADICIONALNO NOVOLETNO SREČANJE UPOKOJENCEV TOVARNE OBUTVE »PEKO« BO LETOS 26. decembra 1981 ob 10. uri v recepciji upravne stavbe.

Upokojene delavce vabimo, da se srečanja udeležijo. Skupaj bomo kramljali in obujali spomine na nekdanje, skupaj preživete dni. Pokazali vam bomo tovarno danes in vam povedali kako delamo in kaj smo si začrtali za prihodnje.

Veselim se snidenja in vas pričakujemo!

čevljar

Glasilo delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Janez Kališnik, Edo Košnjek, Nataša Meglič, Marjan Markič, Anton Simonič, Karel Zajc, Ivan Zaplotnik, Vera Umek, Marija Slapar — glavni in odgovorni urednik. — Naslov uredništva: »PEKO« Tržič, telefon 50-260 int. 217. — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj. — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 3200 izvodov v slovenskem in 1400 izvodov v srbohrvaškem jeziku. — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, študenti, vajenci in upokojenci brezplačno.

SODELAVCI IZ TRBOVELJ NA OBISKU V TRŽIČU

7. novembra (v soboto) so bili na obisku v matični tovarni v Tržiču naši sodelavci iz TOZD Trbovlje. Ogledali so si proizvodnjo. O zgodovini Peka jim je povedal nekaj značilnosti vodja splošnega sektorja Marjan Markič, v tovarniški menzi so jim pripravili kosilo. Iz tovarne so nato pot nadaljevali proti Begunjam, kjer so si ogledali muzej NOB in nekatere značilnosti tega kraja.

Obisk sodi v okvir spoznavanja delavcev med seboj.